

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

„АРСЕНАЛ“ С ВПЕЧАТЛЯВАЩО УЧАСТИЕ НА „ХЕМУС ‘2022“

„Арсенал“ АД - Казанлък, отново впечатлява с участието си в Международното изложение за отбранителни продукти и услуги „Хемус“, което през 2022 г. се провежда от 1 до 4 юни в Международния панаир в Пловдив. Изложението се организира на всеки две години, през 2022-ра е неговото XV издание. „Хемус

широка аудитория, която включва техни партньори в отбранителната индустрия и индустрията в сферата на сигурността, високопоставени представители на държавни институции и въоръжените сили, официални гости от европейската и международна общност.

„Събитие, на което Западът и Изтокът съчетават интереси“, гласи мотото на „Хемус‘2022“, в което участват над 100 български и чуждестранни изложители, сред които фирми, български военни и технически университети, неправителствени организации, структури на Министерството на отбраната и Министерството на икономиката и индустрията на България.

В програмата тази година са включени: симпозиум за научни изследвания и иновации за европейска сигурност и отбрана, международна научна конференция, която е 11-та поред, демонстрационни стрелби на полигон „Змейово“, връчване на сертификати на изложителите. В рамките на изложението ще се проведе първият международен Хакатон в България – DefInSpace‘2022. Това е първото международно състезание за иновации с фокус приложението на космически технологии в областта на отбраната и сигурността. Инициатирано е от Френското космическо командване и е организирано от Френския аерокосмически кластер Aerospace Valley през 2021 г. Отборите победители в българското издание на DefInSpace‘2022 ще имат възможността да представяват страната ни в Париж на международния финал, който ще се проведе на 28 юни 2022 г.

Юлия Младенова

‘2022“ се провежда под патронажа на Министерството на отбраната и Министерството на икономиката и индустрията. Основен организатор е фондация „Хемус-95“.

По традиция „Арсенал“ АД участва с най-новите си и впечатляващи продукти, заемайки едно от централните места в павилиона на Сдружение „Българска отбранителна индустрия - акад. Стефан Воденичаров“, основен партньор на изложението. Дружеството за пореден път доказва, че напълно заслужено си е извоювало световен авторитет и безспорно уважение от страна на партньори и клиенти. И на това изложение „Арсенал“ се представя, както с традиционни изделия, така и с множество нови разработки в специалното производство.

Международното изложение на отбранителни продукти и услуги „Хемус“ осигурява платформа за европейските и международни компании да демонстрират своите иновации пред

Честит празник, Казанлък!

Снимка: Цанко Вълчанов

„Арсенал“ АД - Казанлък предлага нови възможности за работа

„Арсенал“ АД - Казанлък предлага нови възможности за трудова и професионална реализация на работници и специалисти. Дружеството търси да назначи инженери, IT-специалисти, работници в сферата на машиностроенето и специалното производство.

„Арсенал“ АД е най-големият работодател в България в сектор „Машиностроене“. Дружеството предлага много добри условия за работа и осъществява широка социална политика:

- Работните заплати в рамките на 2 месеца са увеличени два пъти – общо с 15%. Средната работна заплата в дружеството е над средната за страната в сектора;
- От 1 април 2022 г. месечните ваучери за храна, които се предоставят на всеки работещ в предприятието, са в размер на 200 лева;
- Осигурено е столово хранене в изцяло обновени и съвременни оборудвани столове, а поевтиняването на храната е 65%;
- Безценна помощ за младите семейства е грижата за техните деца в заводската детска градина „Буратино“;
- За рождения си ден всеки арсеналец получава празнична торта;
- В хотелски комплекс „Арсенал“ в град Несебър се предоставя възможност за безплатна лятна почивка на работещите в предприятието;
- На пътуващите от другите градове се осигурява безплатен транспорт.

Всички позиции, за които „Арсенал“ АД търси работници и специалисти, и условията за кандидатстване са посочени на стр. 4 и 5 на вестника и във фирмените сайтове: www.arsenal-bg.com, рубрика Jobs, и www.zakazanlak.bg, рубрика „Справочник“.

За социалната политика на фирмата четете на страница 3

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

Работно време:
от 12.00 до 24.00 часа
/без почивен ден/

ПРАВДИНА СЕ ДОБИВА С КРЪВНИНА

Огнян Чакълот е дългогодишен арсеналец. Работил е като инженер-конструктор в Завод 1 и Завод 5, в Института по металорежещи машини, експерт по Безопасност и здраве при работа и в Службата по трудова медицина в „Арсенал“ АД. Роден е в с. Раброво, Видинско. Избира Казанлък през 1979 г., когато започва трудовия си път след завършване на Техническият университет във Варна. Интересува се от история и краеведство, което дължи на своя баща, учител по история и френски език. А с писане се занимава от ученическите си години. Издал е две книги: „И дойде есента“ – поезия, и „От Тимок до Връшка чука и по-нататък“ – история за родния му край. По повод 2 юни – Денят на Ботев и загиналите за свободата и независимостта на България, инж. Чакълот ни представя своето изследване за малко известното Видинско въстание от 1850 г.

непокорната рая.

И тук имало предателство, което предрешава неуспеха на въстанието

и е предпоставка за невиджано дотогава клане при с. Гърци. Дватама предатели съобщават на турците, че само 40-50 души са въоръжени с пушки. Турците вероятно се страхували от наличието на сръбска войска или най-малкото на военногорамотни хора от Сърбия или Русия, които да направяват въстаниците. Когато ставаше дума за предателството, живеех с усещането, че баща ми знае кои са предателите, но така и не ги каза, докато беше жив. И така е по-добре. Предателите не заслужават подобна чест – името им да се предава от поколение на поколение. По-късно намерих публикации извън с. Раброво, които твърдят, че съмненията падат и върху тогавашния кмет на съседното село Градец.

Сражението се водело западно от Градец. Там, в равнината, имало брястови дървета с дебели дънери. Битката била героична, особено за Рабровската чета, която била лошо въоръжена. След първоначалното отстъпление на башибозука дошло подкрепление от редовна войска. Срещу въстаниците настъпвали двеста въоръжени конници. Когато видели неизбежната смърт, мъжете решили да търсят спасение в познатите им непристъпни гори в местностите „Голям качамак“ и „Малък качамак“. Но водачът на конницата настигнал войводата Калин Караджа, дръпнал дигиците на коня си, карайки животното да вдигне предните си крака и да настъпи тялото му. Извадил пищовата си и застрелял на място войводата с думите: „Падна ли ми най-после, Караджа? Време беше най-после да си разчистим сметките!“ Същата участ застигнала и подвойводата Ника Найденов.

В тази битка „при брястове“ са убити общо 316 души, 10 от които от с. Раброво. Въстанието продължава седем дни.

Опиянението на един народ от вкуса на свободата продължава една седмица.

Разгром. И след разгрома – кръв и червени. Това не е литературна аналогия.

По спомените на столетника, който ни беше съсед, Сава Иванов Патулянов, дълго време след това агнета и ярета, опечени и цели, така си останали и никой не ги пипал. Това била храната на въстаниците, подготвена на Спасовден. При този столетник баща ми всяка година водеше ученици в един от часовете по история. Нека сега някой да ми каже, че това е било само историческа информация, а не урок по родолюбие!

В дъбовите гори на местностите „Голям качамак“ и „Малък качамак“ се създава „временен военен лагер“ – до преминаването на опасността от нови османски кланета. В него се укриват 390 души. Повече от два месеца те прекарват в горите, докато се успокои положението. Тези гори били в Рабровското землище и били непристъпни за турците.

И още нещо. Дали са имали възможността да избягат в Сърбия? Не! За съжаление. След из-

бухването на въстанието сърбите, като наши съсед и братя славяни (както те обичат да казват), затварят границата си. Но изглежда, че горите, където са израснали въстаниците, пазят повече, по-честно и както всякога. Нама сведения в записките на баща ми, че въстаниците от с. Раброво са искали да преминават границата си със Сърбия. Ако някой посочи други източници, ще се съглася. Трябва да сме точни – предварително е имало уговорка, че сърбите могат да помогнат само с оръжие, но и това, доколкото ми е известно, не е станало.

Водачът на групата от с. Каниц – Станко Чокарев, живее дълги години след Освобождението и разказва за тези събития на своя племенник Сава Патулянов. Благодарение на него и на моя баща,

истината е известна и до днес. След клането остава жив и Петко Маринов – един от ръководителите на въстанието във Видинско. Той, заедно с представители от други села във Видинско, участва като пратеници от страна на раята пред Европейските посланици и Високата порта в Цариград, разказвайки за извършеното масово клане. След въстанието се постига някакъв успех, макар и малък. Сменен е валията Мехмед Зия паша. Селяните получават правото си да закупят отново земите си.

През 1970 година е издигната възпоменателна плоча на лобното място край с. Градец и на сборния пункт в местността „Хайдук чешма“. За подвига на Калин Караджа по-късно е била съчинена и песен, която вероятно днес никой не знае.

И накрая. Щом като участниците във въстанието в с. Раброво, например, са от всяка къща, тогава са участвали не само бедни, а и по-заможни хора.

Значи не било само за хляба, а за нещо по-голямо, нещо не по-малко священо от семейство и имот.

Това е Свободата на Отечеството. Заради Отечеството си те са оставили жени, деца, майки, бащи, къщи и в по-голямата си част с по един нож и с една тояга са тържали срещу империята, която тогава е била част от Европа и част от Азия. Не ви ли се вижда, че това е може би някаква социална революция?! Когато говорим за въстанието във Видинско през 1850-а, не става и дума за някакъв стихен бунт, а за добре организирано въстание, за предварително изброена стратегия от грамотни хора. Значи това са били хора, които, давайки живота си, са мислили за поколенията след тях.

Всичко това става 26 години преди Априлското въстание – време за едно цяло поколение. И светът не знае нищо или почти нищо за въстанието във Видинско. България – също, дори в учебниците по история не са го записали. И как да го знае светът, като ние, милите, не искаме да го знаем?!

Огнян Чакълот
Май-юни 2022 година

Нови буни последвали в България след Нишкото въстание 1841 г. Населението в Северозападната част недоволствало от новите непоносими данъци и произвола на местните турци. Когато се подготвя

въстанието във Видинско, през 1848 г., в земите на днешна Унгария избухва унгарската революция, водена от Лайош Кошут и Шандор Петьофи. В Румъния вече е имало въстание (1821 г.), ръководено от Тудор Владимиреску. През 1848 г. избухва и Френската революция.

След революцията от 1848 г. в Унгария, която и войска да мине за Влашко или за Сърбия, все минава през Видинско. Следват плъчкосване и погроми, издевателство над българското население от този край. На българите било забранявано дори да носят пъстри носии.

През 1849 г., след разгрома на революцията, Лайош Кошут идва във Видин. Настанен е почти веднага в голяма българска къща на пл. „Ташкюприя“, която е запазена и до днес. Той организира вечер, на която представя поезията на своя приятел и голям поет Шандор Петьофи. Пратеникът на видинския валия Мехмед Зия паша е във възторг.

Това се смята за първото европейско театрално представление в България.

Едва ли Лайош Кошут си е говорил с българите след това само за поезия. Баща ми разказваше, че въстаниците през 1850-а често са казвали: „Правдина се добива с кръвнина“. Не знаех доскоро, че това са думи на Лайош Кошут. Но водачите на въстанието във Видинско със сигурност са знаели. Тези селяни с овчите калпаци и шаечни бевевреци, тези със свинските цървули, със сигурност са знаели какво става в Европа и към какво се стремти.

Услено се е говорело за подготовка на ново въстание. Всеки изразявал готовност за участие в борбата срещу отоманците и отхвърляне на многовековното владичество. Такова оживление проличало през пролетта на 1850 г. и в родното ми село Раброво. След взетото решение за обявяване на въстание още през 1848 г. на предварителната среща на представителите на четирите кази – Ломска, Белаградчишка, Кулска и Видинска, в Раковишкия манастир се приема и план за действие.

В историческите публикации е написано за въстанието във Видинско (колкото и малко да са те), че по-скоро става дума за въстанието в Белаградчишко и Ломско, отколкото в Кулско. Ще се опитам да открия този прозорец към историята, защото подобно нещо не заслужава нихилизъм и забравя.

Вестта за въстание възторжено се приема от населението на родното ми село. Предполага се, че кметът на село Раброво – Калин Караджа (или Фильо Караджа) е бил запознат с плана на въстанието и лично познавал ръководителя Петко Маринов, който е отговорник за обсадата на Видин с настъпващите от северното направление. Настъпление и разделяне

на три направления – западно, северно и източно, т.е. имало е военно-грамотни хора, които са разбирали от тактика. Калин Караджа бил известен на турските власти няколко години по-рано. Подгонен бил от потеря заради участие в пехливански борби по време на Рамазана във Видин и злополучното умъртвяване на прочут правоверен пехливанин. Избягва саморазправата и смъртта благодарение на своята съобразителност, дързост и смелост. Тук получава прозвището „караджа“ или „баш караджа“ (тур. кошута или сърна). То се давало на пъргави хора.

Тази история прилича твърде много на историята, станала със Стефан Караджа

в по-млади години в Тулча, който се намира на делтата на Дунав в най-източния ъкрай. По онова време градът бил в пределите на България и се населявал от около 12 000 етнически българи. Стефан Караджа, след като два пъти победил един „правоверен“ на сватба, е измъкнат от българи от телиха, за да избегне линчуването. След това забягва в Румъния със семейството си и неговата съдба е предопределена – съдба, която знае цял народ. Едва ли едната история е заимствана от другата по онова време. Разстоянието е твърде голямо. Става дума за нрави в Османската империя по онова време, т.е. честната игра е тогава, когато правоверният побеждава. Стефан Караджа умира през 1868 г. на 28 г. от раните си в затвора в Русе, 18 години след Калин Караджа.

Но да продължим за въстанието. Калин Караджа успява да привлече всички свои съселани. Първостепенна цел било участието на въстаници от всяко домакинство, създаване на тайна подготовка, безшумна, търпелива, неподозирани от османските завоеватели. Очаквало се е участие на 350 въстаници от Раброво.

Във въстанието, като тръбач на четата, участва и синът на кмета на селото.

Впоследствие броят на въстаниците е зашеметяващ – няколко хиляди, които, според Магда Петканова, са 2000 души, а според проф. Страшимир Димитров – 3000. Според Димитър Цухлев също са 3000 души. Става дума за северното направление, настъпващо към Видин. По данни на други автори (Невен Илиев) общият брой на участниците във Видинското въстание е 16-17 хил. души, а според Цухлев са се включили около 137 села. Датата на избухването му не се знаела от населението, знаели я само главните ръководители Петко Маринов и Цоло Тодоров, още от тайното заседание в Раковишкия манастир. Тя наближавала, а с това и традиционният събор на родното ми село – Спасовден (Възнесение Христово), патрон на местната църква. Съдбовен ден!

В деня на избухването на въстанието – 1 юни 1850 г. (тогава се паднал и Спасовден), всички хора се събрали в двора на черквата за празника. Попът прекадил с тамян наредените съфри с опечените агнета. Какъв ритуал, а?!

Попът благославил пътя на въстаниците към тяхната Голгота.

Всички въстаници изоставили събора, а опечените агнета и ярета сложили в двойни кози дисаги, както и част от опечените хлябове. Пригответната храна била необходима за по-продължителна борба.

Стуритна на 1 юни 1850 г. въстаниците от Раброво пристигнали в местността „Хайдук чешма“

на 9 км разстояние от селото, въоръжени повечето с ножове и дряннови тояги с железни халки в единия край. В тези халки била събрана мъката на хората в продължение на пет века. На 50-60 души се полагала една пушка. На сборния пункт дошли и участниците от Кулско – общо 2000 души, според един източник, и 3000 души, според други. Научавайки за струпването на въстаници при с. Градец, властимащите се стъпсали. За да спечелят време, изпратили делегация от български и турски първенци за преговори. Валията на Видин Мехмед Зия паша искал да изпълва башибозука за грабеж и жестоко наказание на

„АРСЕНАЛ“ АД – С ГРИЖА ЗА ХОРАТА

Част 1

Богат дългогодишен опит, отлично управление, висококвалифициран персонал, добре оборудвани производствени линии, добро познаване на пазара, доверие и признание от клиентите – всичко това е „Арсенал“ АД – Казанлък. „Арсенал“ е най-голямата фирма от Сдружение „Българска отбранителна индустрия – акад. Стефан Воденичаров“ и крупно многофункционално инфраструктурно предприятие, заемащо водеща позиция в националната икономика и отличаващо се с богати традиции в разработването, производството, търговията и инженеринга на военни и граждански изделия. Изцяло българско предприятие, най-големият работодател в сектор „Машиностроене“ в страната. Всичко това, събрало постиженията и успехите на поколения българи в 144-годишната история на предприятието, обаче не е пълно, ако не говорим за широката социална политика, която „Арсенал“ реализира за своите работници и служители. Политика, насочена към осигуряване на все по-добри условия за работа, увеличаване на доходите, разширяване на социалните придобивки и възможностите за отдих на всеки от работещите в предприятието.

Зелените оазиси на „Арсенал“

Парковите пространства на „Арсенал“ са изключително добре и грижливо поддържани. За зелено-цветното разнообразие в завода се грижи отдел „Битово обслужване“, което не само поддържа чисти и добре подредени всички алеи и междувозовски пространства, но създава истинска наслада за сетивата с добре оформените лежи, с хармоничното съчетаване на зелена и цветна растителност, с опазването на вековните дървета. Какво по-приятно от това, да работиш сред зелените оазиси на „Арсенал“?

Доходите – работни заплати и ваучери

Средната работна заплата в „Арсенал“ е над средната за страната в сектор „Машиностроене“. От 1 април 2022 година основната работна заплата на всички работници, специалисти и служители бе увеличена с размера на увеличението на минималната работна заплата. Само месец по-късно – от 1 май 2022 г., работните заплати бяха увеличени още веднъж. Така общото увеличение на основната работна заплата в „Арсенал“ АД е 15%. На практика доходите, които получават работещите в „Арсенал“, са далеч по-високи от работната заплата. От 1 април

2022 г. месечните ваучери за храна, които получава всеки арсеналец, се повишиха 2.5 пъти и от 80 лева вече са в размер на 200 лева. Всички работници и служители получиха и сериозен бонус от 740 лева за Великденските празници през м. април – ваучери за общо 440 лева и 300 лева премия към работната заплата.

Стремежът на ръководството на дружеството е по-високите работни заплати и ежемесечните доходи на работещите да компенсират част от инфлацията в България.

Здравеопазване

Арсеналската заводска поликлиника вероятно е единствена запазена не само в региона, но и в България. В нея се осигурява медицинско обслужване от звеното за Бърза и неотложна медицинска помощ в предприятието. То е част от направление „Безопасност и здравие при работа“. Осъществява се непрекъснато дежурство от 5 часа сутринта до 22 часа вечерта, осигурени са всички живоспасяващи лекарства. Основната задача е да се оказва спешна помощ на работещите при възникнала необходимост от медицинско обслужване, но арсеналци са свикнали да идват първо тук, когато почувстват някакво неразположение като главоболие, проблеми с кръвното, ускорен пулс и др. В Спешната помощ на „Арсенал“ се правят мускулни и интравенозни инжекции, кардиограми, превръзки при порязване или други наранявания, реагира се при алергичен шок, при попадане на чуждо тяло в окото и др. И за наранявания, станали въщи, разчитат на медицинския екип в завода. Обслужването и всяка манипулация тук са напълно безплатни за хората. Отделно от това „Арсенал“ поддържа много добри контакти с болница „Н. И. Пирогов“ - София, УМБАЛ „Св. Иван Рилски“ - София, с болниците „Проф. д-р Ст. Киркович“ и „Тракия“ в Стара Загора. Извършват се още безплатни периодични профилактични прегледи от лекари-специалисти от Районна Поликлиника - Казанлък и лабораторни медицински изследвания, на място.

65% поевтиняване на храната

За работещите в „Арсенал“ поевтиняването на храната във фирмените столове е 65%. Общо 8 са столовете за хранене на територията

и напълно обновени. Обстановката е приятна, спокойна и уютна. Екипът от майстори-готвачи, сладкари и обслужващ персонал на арсеналския отдел „Обществено хранене“ се състои от 48 души. Всички те се грижат всеки ден работещите да получават топла, вкусна и питателна храна. Менюто е разнообразно, предлагат се супи, няколко основни ястия и десерти. Изготвя се съобразно сезона и по специален рецептурник за здравословно хранене. Над 3000 арсеналци дневно се хранят в столовете. Отделно всеки ден „Обществено хранене“ приготвя и предлага на работещите топли закуски и сандвичи. Към това се прибавя и тортата за рождения ден на всеки арсеналец, която той получава като подарък за своя личен празник. Така добре организираното столово хранене се превърнало в част от запазената марка „Арсенал“.

на предприятието – в Казанлък и на площадка Мъглиж. Кухнята е със съвременно оборудване, залите за столуващите са изцяло ремонтирани

Безплатно море

Всяка година през летния сезон арсеналци и техните семейства имат прекрасната възможност да почиват в хотелски комплекс „Арсенал“ в красивия черноморски град Несебър. За работещите в предприятието години наред се осигурява безплатен отдих през месеците юни и септември, а желаещите да почиват през юли и август ползват значителни отстъпки от цената. Повече от 10 години за безплатната почивка на своите работници, специалисти и служители предприятието поема абсолютно всички разходи по 6-дневния им престой на база All Inclusive в морския комплекс. Само през 2021 г. от безплатното море са се възползвали 1600 арсеналци, което на езика на статистиката означава почти 10 000 човекодни, които се поемат от фирмата. Отделно от това, децата до 6-годишна възраст също почиват безплатно, а малко по-големите деца в семействата – от 6 до 12-годишна възраст, ползват намаление от 50%. В хотел „Арсенал“ се предлагат чудесни условия за

релакс. Храната е разнообразна и изобилна, във всяка стая има телевизор, климатик, телефон, минибар и балкон с живописна гледка. Интернет-достъпът е осигурен денонощно в лоби бара на хотела. Комплексът разполага с басейн и фитнес, на разположение на децата е специалната площадка. Красиво декорирано зелено пространство допълва атмосферата. Почивката на арсеналци и техните семейства в хотел „Арсенал“ в Несебър е още един съществен момент във всеобхватната фирмена социална политика.

Детска градина „Буратино“

Най-старата детска градина в Казанлък се намира в „Арсенал“. На години тя надхвърля 85, но сградите, в които прекарват деня малките и обитатели, са изцяло ремонтирани, реновиращи и обзаведени с нови и красиви мебели. Всичко, свързано с материалната поддръжка и издръжката на детското заведение на територията на фирмата, е от „Арсенал“. Детската градина се посещава от над 100 деца, разпределени в 4 групи, като единствено тук в целия Казанлъшки регион всяка група е разположена в отделна сграда. Дворът е голям, зелен и цветен. Детските съоръжения на открито събират палавниците за игри навън, а във всяка сграда, освен спални помещения, има добре оборудвани зали за различни занимания и забавления. Колективът е млад, амбициозен, грижовен и отдаден на своите възпитаници. В градината има психолог, в определени часове идват ресурсен учител и логопед. А малките буратинчета радват арсеналци със своите мили инициативи по случай различни празници – Коледа, Баба Марта, Лазаровден, Великден, Деня на детето, Празника на „Арсенал“... Детска градина „Буратино“ осигурява безценна грижа за децата на младите семейства, работещи във фирмата, за да бъдат те спокойни на работните си места.

„АРСЕНАЛ“ ПРЕДЛАГА НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ

**„Арсенал“ АД
предлага работа на
IT специалисти**

Описание и изисквания:

„Арсенал АД“ търси да назначи IT специалисти – 5 души.

Задълженията включват:

- Инсталиране и настройка на Linux (Debian /Red Hat) Windows работни станции за работа в мрежова среда;
- Осигуряване на софтуерна поддръжка на поверените устройства.

Нашите изисквания:

- Опит в инсталацията и поддръжката на клиентски операционни системи: Windows, Linux;
- Основни познания за ползване на LibreOffice / OpenOffice, Thunderbird / MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Outlook);
- Познания в областта на мрежовите комуникации: LAN, TCP/IP, виртуални мрежови сегменти (VLAN);
- Опит в конфигурирането и настройката на мрежови устройства;
- Конфигуриране и проследяване и отстраняване на мрежови проблеми;
- Опит в изграждането и мрежовото окабеляване на сървърни шкафове и на крайните клиенти;
- Отстранява възникнали хардуерни и софтуерни проблеми по потребителски и сървърни системи;
- Опит с периферни устройства: принтери, настройка и въвеждане в експлоатация, отстраняване на проблеми, възникнали с тях;
- Добро аналитично мислене и умение за отстраняване на проблеми навременно. Самоинициативност.

Счита се за предимство:

- Опит в обучение и консултиране на крайни клиенти;
- Образование: бакалавър или по-висока степен в областта на информационните технологии или близка до нея, с добре застъпена подготовка по информационни технологии;
- Основни познания в скриптинга: Bash / PowerShell.

Ние предлагаме:

- Работа с млад и креативен екип;
- Заплащане по всички установени законови изисквания;
- Заплата, адекватна на търсените знания и възможности.

За повече информация: 0882987823, Таньо Стоев

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски, на Централния портал, от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или **подадени в град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4.** Работно време на офиса: всеки делничен ден.

Тел. за контакти: 0431/57747

„АРСЕНАЛ“ АД

ТЪРСИ ДА НАЗНАЧИ ЗА НУЖДИТЕ НА ЗАВОД 5

ИНЖЕНЕР-ПРОЕКТАНТ ПО ЕЛЕКТРО КИП И АВТОМАТИЗАЦИЯ

Описание и изисквания:

- Разработване на проекти за комплексна автоматизация на производствените процеси;
- Проектиране на електро-инсталации;
- Проектиране на системи за управление на машини, инсталации и съоръжения, базирани на контролери;
- Проектиране на автоматизирани системи за управление на нестандартно оборудване и съоръжения;
- Изчисляване и оразмеряване на проектираните инсталации и системи;
- Въвеждане /монтаж, пуск и настройка/ на системи за управление и автоматизация;
- Осъществяване на авторски контрол на производството и монтажа на инсталации и съоръжения;
- Усъвършенстване на съществуващи инсталации и съоръжения, с цел подобряване на техните характеристики.

Изисквания към кандидатите:

- Висше техническо образование – бакалавър или магистър;
- Владее на чужди езици е предимство;
- Компютърни умения – MS Office, Internet, Auto CAD, EPLAN, софтуер за управление и проектиране;
- Опит в проектирането на системи за управление, базирани на промишлени контролери, КИП и А съоръжения, промишлена автоматизация и електро-инсталации;
- Познания в съответната нормативна база и специализирани софтуерни продукти.

Личностни качества: Способност за работа в динамична среда, аналитично мислене, организираност, прецизност.

РЪКОВОДИТЕЛ КОНСТРУКТИВЕН ОТДЕЛ

Задачи и отговорности:

- Ръководи и организира разработването на конструктивна документация на машини, детайли и изделия, необходими за производството;
- Разпределя разработването на нови изделия и контролира изпълнението на отделните етапи;
- Подготвя план и следи за изпълнението му по график, следейки стриктно изискванията на ръководството;
- Комуникира ефективно с колеги от фирмата с цел навременно и качествено осъществяване на дейностите;
- Извършване якостни и размерни изчисления на конструираните изделия и екипировка;
- Осъществява авторски контрол на производството и монтажа на машини и съоръжения;
- Усъвършенстване на вече съществуващи машини и съоръжения, с цел подобряване на техните характеристики;
- Работи в екип с всички участници в процеса.

Изисквания към кандидатите:

- Висше инженерно техническо образование в областта на машиностроенето;
- Владее на английски език /писмено и говоримо/;
- Опит на подобна позиция;
- Компютърни умения – MS Office, Internet, Auto CAD, Solidworks, TopSolid.;
- Професионален опит в машиностроителни фирми е предимство.

Личностни качества: Отлични административни, организационни и комуникационни умения, способност за работа в динамична среда, аналитично мислене, организираност, прецизност, работа в екип, поемане на лична отговорност.

ИНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОР

Описание и изисквания:

- Конструиране на нестандартно оборудване и инсталации;
- Конструиране на машини;
- Конструиране на технологична екипировка;
- Извършване якостни и размерни изчисления на конструираните изделия и екипировка;
- Осъществяване на авторски контрол на производството и монтажа на машини и съоръжения;
- Усъвършенстване на вече съществуващи машини и съоръжения, с цел подобряване на техните характеристики.

Изисквания към кандидатите:

- Висше образование – бакалавър или магистър;
- Владее на чужди езици е предимство;
- Компютърни умения – MS Office, Internet, Auto CAD, Solidworks, TopSolid;
- Професионален опит в машиностроителни фирми е предимство.

Личностни качества: Способност за работа в динамична среда, аналитично мислене, организираност, прецизност.

„Арсенал“ АД е най-големият работодател в България в сферата на машиностроенето, с широка и разностранна социална политика – предоставят се месечни ваучери за храна, осигурено е столово хранене, както и редица други предимства.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски, на Централния портал, от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или **подадени в град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4.** Работно време на офиса: всеки делничен ден.

Телефон за контакти: 0431/57747

„АРСЕНАЛ“ АД - КАЗАНЛЪК ТЪРСИ ДА НАЗНАЧИ

Специалисти:

- **Инженер-металург**
Образование и квалификация: Висше техническо образование, специалност „Металознание и термична обработка на металите“ или други подобни; Средно техническо образование с продължаване на обучението.
Допълнителни изисквания: Разработване и внедряване на технологични процеси по термична обработка, коване и обемно шамповане на метали и сплави. Работа със специализиран софтуер.
- **Инженер-конструктор**
Образование и квалификация: Висше техническо образование.
Допълнителни изисквания: Разработване на конструкторска документация на приспособления и екипировка за нанасяне на химични, галванични и лакобояджийски покрития.
- **Инженер-технолог на пластмасите и каучука**
Образование и квалификация: Висше техническо образование, специалност „Технология на пластмасите и каучука“ или други подобни. Средно техническо образование с продължаване на обучението.
Допълнителни изисквания: Разработване и внедряване на технологични процеси за преработване на пластмаси и каучук чрез шприцване и пресоване.
- **Инженер химични процеси**
Образование и квалификация: Висше химическо, инженерно-химическо, средно специално химическо образование.
Допълнителни изисквания: Разработване и внедряване на технологични процеси за нанасяне на химични и галванични покрития и за защита на металите от корозия.
Кандидатите за тези позиции е необходимо да притежават личностни качества като лоялност, отговорност, инициативност, умение за работа в екип, комуникативност.
- **Началник-смяна**
Образование и квалификация: Висше химическо, инженерно-химическо, средно специално химическо образование.
Допълнителни изисквания: Професионален опит 5 години.
Необходимо е кандидатите да притежават личностни качества като лоялност, отговорност, инициативност, умение за работа в екип, комуникативност.
- **Инженер контролно-измервателни уреди и апаратура** – 1 човек, висше техническо образование;
- **Инженер ВИК** – 1 човек, висше образование;
- **Инженер енергетик** – 1 човек, висше образование;
- **Стоковед** – 1 човек
- **Техник, електронна техника** – 1 човек, висше образование;
- **Инженер производство** – 5 души, висше образование;
- **Инженер-конструктор** – 1 човек, висше образование;

Работници по следните професии:

- **Апаратчици** – 2 души, средно образование;
- **Байцвачи на метали** – 3 души, мъже
- **Бобиньор ел. машини** – 2 души, средно специално образование;
- **Бояджии промишлени изделия**, на 8-часов работен ден – 7 души, 3 мъже и 4 жени, със средно или основно образование;
- **Бояджии промишлени изделия**, на 7-часов работен ден – 2 души, мъже, със средно или основно образование;
- **Водачи на мотокар** – 1 човек, средно образование, работа на смени, мъж
- **Електрозаварчик** – 1 човек, средно образование;
- **Електромонтьор** – 5 души, средно образование;
- **Електромонтьор**, изграждане, поддръжка и

- ремонт – 5 души, средно специално образование;
- **Електромонтьор**, изпитване ел. съоръжения – 2 души, средно специално образование;
- **Електроженест** – 2 души, средно образование;
- **Изпитател, хидравлично налягане ММ** – 2 души, мъже, средно образование;
- **Изпитател на взривни материали** – 2 души
- **Инструменталчик** – 4 души
- **Лакировач, метал** – 4 души, жени, средно образование, работа на смени;
- **Машинен монтьор-ремонт на машини** – 2 души
- **Машинен оператор амуниции** – 1 човек, средно образование;
- **Машинен оператор компресор** – 2 души, средно образование;
- **Машинен оператор ММ с ЦПУ** – 17 души, средно образование;
- **Машинен оператор производство експлозивни вещества** – 172 души, жени, средно образование;
- **Машинен оператор производство експлозивни вещества** – 80 души, мъже, средно образование;
- **Машинист еднокочов багер** – 1 човек, средно образование;
- **Монтажник изделия от метал/боеприпаси** / – 40 души, мъже, средно образование;
- **Монтажник изделия от метал/боеприпаси** / – 20 души, жени, средно образование;
- **Монтажник изделия от метал/боеприпаси и експлозивни вещества** / – 5 души, жени, средно образование;
- **Монтьор поддръжка инсталации и оборудване** – 8 души, средно образование;
- **Настройчик ММ с ЦПУ** – 2 души, средно специално (техническо) образование;
- **Настройчик на пресовете металообработващи машини** – 8 души, мъже;
- **Общ работник в промишлеността** – 7 души, мъже, средно образование;
- **Огняр** – 3 души, средно образование;
- **Окачествители** – 5 души, жени;
- **Оксиженест** – 2 души, средно образование;
- **Оператори на преса за метал** – 12 жени и мъже;
- **Помпьер** – 1 човек, мъж, средно (средно специално) образование, непрекъснат режим на работа на обекта – 12-часови работни смени.
- **Преносвач ръчно** – 3 души, средно образование;
- **Производствени контроли, на 8-часов работен ден** – 4 души, жени, със средно образование;
- **Производствени контроли**, на 7-часов работен ден – 3 души, жени, със средно образование.
- **Работник, копач канали и изкопи** – 1 човек, средно образование
- **Работник озеленяване** – 2 души, средно образование;
- **Стругар** – 2 души, средно образование;
- **Фрезисти** – 14 души;
- **Шлайфист** – 1 човек
- **Шлосер** – 15 души, мъже, средно образование;
- **Чистач** – 4 души, средно образование;

Изисквания: Умения за самостоятелна работа и професионален опит.

„Арсенал“ АД е най-големият работодател в България в сферата на машиностроенето, с широка и разностранна социална политика – предоставят се месечни ваучери за храна, осигурено е столово хранене, предлагат се и редица други предимства.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски**, на Централния портал, **от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени **в град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4. Работно време на офиса: всеки делничен ден.**

Тел. за контакти: **0431/57747**

„АРСЕНАЛ“ АД - КАЗАНЛЪК
търси да назначи за нуждите на
Инструменталния завод
работници по следните професии:

1. Шлайфист;
2. Стругар;
3. Фрезист;
4. Шлосер-инструменталчик;
5. Координатчик.

- **Изисквания:**
- **Завършено средно образование;**
- **Умения за самостоятелна работа по професията.**

„Арсенал“ АД е най-големият работодател в България в сфера „Машиностроене“, с широка и разностранна социална политика – предоставят се месечни ваучери за храна, осигурени са столово хранене и редица други придобивки.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски**, на централния портал **от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес kadri@arsenal-bg.com или да бъдат подадени на място на адрес: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4 – всеки делничен ден.

Телефон за контакти: **0885 079 187**

Механото отново стегна Технофест

На 2 юни Професионална гимназия „Иван Хаджиенов“ организира поредния Технофест в двора на училището. След Месеца на професиите през март, Парада на професиите през април, посещенията в „Арсенал“ за запознаване със структурата на предприятието, в началото на месец юни Механото събира своите възпитаници и ученици от прогимназиите на още едно атрактивно събитие – Технофест. Неговата цел е подрастващите да научат повече за възможностите, които предоставя професионалното образование в сферата на машиностроенето и новите технологии. Включени са демонстрация на различни ученически изобретения, състезания по природни науки и др. Целта е да се представи по атрактивен начин наученото от учениците по време на учебната година. Основен партньор по дуалното обучение и спонсор на инициативите на ПГ „Иван Хаджиенов“ е „Арсенал“ АД – Казанлък. Дружеството осигурява организационно-техническа помощ при провеждане на Технофеста и дава възможност на учениците да се запознаят на място с нови изделия на фирмата.

Пътят на маслодайната роза

Тракийската роза

Д-р Косйо Зарев, историк: В 46 година след новата ера Плиний Стари казва, че траките обработват 12 вида рози, но една – тракийската, има най-силна миризма. Още в V век преди новата ера Херодот говори за тази супермирризлива роза, която се намира в Тракия... Когато говорим за пренасянето на маслодайната роза по нашите земи, трябва да кажем, че това са два етапа на пренасяне. Първият е античният период – 12-6 век пр. Христа, когато тракийското племе бриги начело със своя цар Мидас я пренасят от Мала Азия на наша територия. Оказа се, че розата е била разпространена и в нашата долина, защото една от монетите, която е намерена, именно с розата, е тук. Цар Аматок за първи път в тракийската нумизматика решава да сложи розата, която е толкова известна в поетичния свят, като, освен тракийската брадва, символ на тракийското единоначалие, поставя и разцъфващата роза. Изписва и името си Амаатоко.

Двойната дестилация

Тук, на Балканите, на базата на ракиеното производство, ние въвеждаме двойната дестилация. Получава се така, че българите получават 4 пъти повече розово масло и то става продукт за експорт – с корабите през Цариград, Марсилия – за Грас. Времето е 1724 г. и френската фирма, която използва българското розово масло, е „Убиган“ в Грас. Заражда се парфюмерията с два центъра – Грас, по-късно и Париж. Тогава ние започваме да изнасяме розово масло и по суша – с конски кERVани, през Букурещ, Виена и до Париж. Така се изнася розово масло по два пътя – по вода с кораби до Англия, и по суша с кERVани до двата френски центъра. Това е 1820-1840 г. По това време, когато възрожденската икономика набира

скорост, се създават първите къщи за розово масло в Казанлък.

Роза Дамасцена

По време на първите кръстоносни походи се говори за втория етап на пренасяне на маслодайната роза по нашите земи от Близкия Изток – това е Дамаската роза, времето е XI век. Интересното е, че един кръстоносен поход пренася розата през Балканите, а друг кръстоносен поход я пренася покрай северните брегове на Африка до Мароко и до Грас. Така при нас идва Роза Дамасцена с до 60 листа, а другата е Роза Центифолия – със 100 листа. Оттогава тръгва новото възраждане на розата. В XI-XII век дестилацията е позната на алхимиките и постепенно излиза от техните лаборатории и влиза в големите производствени центрове за розова вода.

Розовото масло

През XV-XVI век в България се произвежда много розова вода, която се изнася през Цариград за арабския свят, тъй като в най-горещите дни единствено розовата вода ги спасява от неописемата жегла. Това е първият период, когато се произвежда само розова вода – производството на розово масло все още не е известно, двойната дестилация не е влязла в бита на европейците. Позната е единичната дестилация в Индия. Всъщност там е първият период, в който се прави розово масло, където няма охлаждане на съдовите, в които преминава парата, а се охлажда съдът, в който се събира розовата вода. Поради тази причина се получават много малки количества розово масло.

Производство и съхранение

За получаването на 1 кг розово масло са необходими 3000 кг розов цвят, а на 1 грам – 1000 розови цветя, което обяснява и високата му цена. За получаването на 1 литър розова вода е необходим 1 килограм цвят. Произведеното розово масло се измерва със специална единица, наречена мускал, която е заета от арабите и означава „тегло“. Един стандартен мускал е равен на 4,9844 г. В практиката обаче се налагат мускали с различна вместимост от 1, 2, 3 или 5 г. Традиционният мускал се състои от две части: външна дървена част и поставено в него стъклено шишенце, наречено фиолка. В по-големи количества дабитото розово масло се съхранявало в калайдисани медни съдове с тумбеста форма, наречени конкуми.

Химичен състав

В розовото масло се съдържат около 300 различни вещества. Главна съставка на маслото, получено чрез дестилация, е ацикличният алкохол гераниол (около 50%), а чрез екстракция – фенилетиловият алкохол (55%). В маслото се съдържа още нерол (5-10%), цитронелол (15-20%) и стеароптени (25-30%). Приятната миризма на рози се дължи на гераниола, цитронелола и фенилетиловият алкохол. На стеароптените се дължи свойството на маслото да се втвърдява при 25 °C. При дестилация фенилетиловият алкохол се разтваря в дестилационна вода, при което се получава розовата вода.

Продукт без срок на годност

Розовото масло е от продуктите, които влизат в графа „продукт без срок на годност“. То има успокояващо, противовъзпалително, подмладяващо и подхранващо действие. Нежният благоуханен аромат действа общо стимулиращо и хармонизиращо емоциите. Названието „Българско розово масло“ е защитено с патент през 2014 г. като български продукт в регистъра на защитените от Европейската комисия географски наименования. Заради всички негови предимства, наричат още розовото масло „течното злато“.

Юлия Младенова

„Златните“ танцьори на „Арсенал“ пресъздават розобера

И тази година младежкият танцов състав, както и малкит и големият състав на Детско-юношеския фолклорен танцов състав „Арсенал“, ще бъдат основните участници в традиционния ритуал „Розобер“ по време на Фестивала на розата 2022 в Казанлък. Той ще се състои на 5 юни, неделя, в розовите градини край Крънското ханче. За провеждането на ритуала Община Казанлък вече няколко

години се доверява на ДЮФТС „Арсенал“ с ръководител Ваня Минчева. Ритуалът „Розобер“ е едно от централните събития в празничните дни, на него присъстват всички официални гости и много туристи от страната и чужбина. Рано сутринта, по роса, те отиват в розовите градини и се наслаждават на красотата и аромата на казанлъшката маслодайна роза и с възхищение аплодират пресъздаването на розобера от най-младите танцьори на „Арсенал“. Възстановката включва: откъсване на първия розов цвят от стопанката на градината; закичване с цвете и беритба на рози, съпроводена от младежки закачки; обявяване на най-добрата розоберачка; ритуално предаване на набрания розов цвят и натоварването му на каруците; почерпка от стопанина за розоберачите и всеобщо веселие с песни и танци, на което се радва и Царица Роза. В спектакъла „Розобер 2022“, по традиция, участва и Клубът за народни танци „Теменуга хоп-троп“ към Дома на културата „Арсенал“. По-късно в същия ден, както всяка година, ДЮФТС „Арсенал“ ще се включи в карнавалното шествие по централните улици на Казанлък.

Участието на арсеналските танцьори във фестивалните изяви през 2022 г. започна на 1 юни, когато децата от малката и големата школа на състава танцуваха пред публиката на конкурса „Мини мис

Царица Роза“ в ДК „Арсенал“. Преди това, през м. май, Младежкият танцов състав участва в 56-я Национален сбор на народното творчество „Китна Тракия пее и танцува“ в Хасково, на който спечели първо място и бе удостоен със златен медал в категория „Танцови групи“. В сбора, който е с конкурсен характер, участие взеха 67 колектива и 41 индивидуални изпълнители от цялата страна. Събитието, което изпълни с радост и удовлетворение танцьорите на ДЮФТС „Арсенал“, също през май, бе техният годишен концерт-продукция. В него 170 изпълнители от 7 до 17 години демонстрираха наученото през изминалия творчески сезон и показаха пред многобройната публика 18 танцови произведения от различни етнографски области на България. Младежката формация на състава има поканата за участие през лятото в Международния фолклорен фестивал „Слънчеви искри“ в Чанаккале, Турция.

В. „Трибуна Арсенал“

СРЕЩА НА ДУХА: СВЕТЛИНКИ СРЕД СЕНКИТЕ

„Нови награди за казанлъшките светлинки“ е така често срещано заглавие в местните медии, че сме склонни, сякаш, да не му обръщаме внимание. А трябва. Зад постиженията на фентъзи клуб „Светлини сред сенките“ стои 19 години творчество. Детско творчество, съвсем различно от всичко познато. Уникален клуб, какъвто, май, в света няма. Тук, в Казанлък, той живее в Общински детски комплекс „Св. Йоан Рилски“, обгрижен от едно момиче, което няма намерение да порасне, макар вече да гледа въщи второ свое дете – Валентина Димова. Един

различен ръководител, който щедро води малките и по-големи фантазори в магическите гори на творческото писане с неприсъщ за днешното време „краен идеализъм“, който цели да даде шанс на всеки млад талант, провокирайки свободата на всеки автор точно така, както приляга на голямата литература, голямото изкуство и големите личности, непризнаващи граници в своето вдъхновение и неговите лични превъплъщения. В края на май децата на Валя Димова отново спечелиха поредните престижни отличия.

Повече от 500 деца са фантазирали, рисували и писали с Валя, откак през септември 2001 година, вдъхновена от тайнствените светове на Джони Родари, казанлъчанката решава да събере за

първ път своите „светлинки“. Ентузиазъмът, всъщност, е общ – заедно с деца и младежи с нагласи към писането и фантастиката, Димова стартира работата по проекти, нечувани и невиджани дотогава у нас. Резултатът е в първите по рода си колективни романи, които клубът издава, стотици общински, национални и международни награди за литература, илюстрации и видеоклипове, хиляди часове на радост от сътвореното и лично преподавателско удовлетворение, заради което Валя казва: „Това, което правя, не го правя с мисълта, че е някаква работа, която трябва да свърша. Не знам какво бих правила без това!“.

Измислените светове

Идвайки при Валя, децата не просто влизат в други светове, те ги създават. Първият им общ роман е „Въже от светлина“, написан от 10 деца. После идват няколко пъти по толкова. Колективното писане е трудна задача. Всяко дете има свои абзаци, които влизат в общ сюжет, съчинен от самите тях. Раждат се герои, ситуации, развръзки и силни финали, за което помага и тяхната ръководителка, завършила едногодишен курс по творческо писане в Нов български университет, за което е много благодарна на едно щастливо обстоятелство в живота си – спечелен конкурс. Иначе, завършила е теология в Софийски университет „Климент Охридски“. Това също помага. Самата Валя започва да пише от ранна детска възраст, първо с печатни букви. Дълго, после в училище, продължава така.

Децата тук идват в различни възрасти. Най-малкият,

Цветин Радевски, сега на пет години, идва още преди да е навършил четири. И вече има отличия от конкурси. Конкурсите, състезанията, фестивалите, са съществени участия, към които Димова не пропу-

ска да насочи децата. Така те се съизмерват с връстниците си у нас и по света, биват поощрявани и се зареждат с неперестанно желание за развитие.

Но не винаги е така. Има деца, които се отказват, тъкмо навлезли в света на творчеството. Писането е трудно нещо, а и героите на днешното време, придобили голяма популярност, по-често не са пишещи хора. Особено „опасна“ е тийнейджърската възраст – светът навън ги мамии, искат бързо признание, лесно сменят посоките си. В последните години такива случаи, за съжаление, зачестяват, споделя Валя. Затова тя им предлага, освен да пишат, да правят и онова, което увлича повечето им връстници – да снимат, правят видеа, клипове, цели филми. Снимат с

обикновена, много евтина камера. Първият епизод по романа им „Аурелион – вечният баланс“ печели отличieto на националните фантастични награди за най-добро визуално представяне през 2014 г., а вторият епизод, година по-

късно, печели същото отличие. „Светлинките“ донасят в Казанлък и наградата за най-добър автор за цялостно творчество. Най-забавното за децата е изработването на клипове-трейлъри. Децата снимат своите герои, създадени от тях, изиграни от тях, със собственоръчно направени костюми и реквизит. Снимат без бюджет, но това за Димова е плюс: „Талантът получава шанс, без да се чувства обременен от финансови пречки, както се случва с повечето школи по изкуствата“.

Всеки помага за всичко

Принципът на екипна работа и сътрудничество е основен за работата в клуба – големите помагат на по-малките. Малките са в клуб „Въображение“ – повече рисуват, апликират, споделят усещанията си в това занимание, фантазират.

Големите обработват, редактират абзаци на начинаещите, пишат. В клуба сега децата са разделени на две възрастови групи. Порасналите възпитаници са вече студенти. Те сами илюстрират романите си, подготвят ги за печат и са автори на кориците. Романите са вече много – след първия и „Шахтата“, „Играта“, която печели международната награда „Еврокон“ за дебют, идва трилогията „Аурелион“. Първата му част „Монетата“ излиза през 2006 г. и влиза на 29-о място в почетната стотица на „Малкото голямо четене“, в

конкуренция с романи като „Хобит“ и „Хари Потър“.

Следват „Дивна“, „Храмът“, „Демони“, фантастичният роман „Непоискано добро“, приказките „Дупка в небето“ и „Войната на фафите“, приказките в стихове – „Та-

ванска стая без ключалка“, „Айпокалипсис“, „Момичето от квартала“. Всички те няма как да се намерят, защото са с изчерпан тираж. Валя е благодарна за подкрепата в това начинание от страна на фондация „Човешката библиотека“, която стимулира качествената литература със силен акцент върху фантастичните творби, но признава, че при изчерпани тиражи, вече мисли за преиздаване.

Тайната

Тайнството в клуба, което ражда творчеството, се поддържа с четене – децата четат, обсъждат прочетеното, съзряват, диалогизират. Обсъждат и филми. Димова

ги води на кино в Стара Загора. Не пропуска фентъзи продукции. Води ги и на лагери. В момента децата са се ентузиазирали в най-новия си проект – „Тайните на старата върба“. Поводът е едно отрязано дърво в двора на Детския комплекс, намерило сили в свежи сокове за новите, наскоро покълнали от него издънки. За малките фантазори върбата в двора не е обикновена върба, тя е Портал към други светове.

С групата за напреднали Димова подготвя „Те, които говориха с мълнии“. Започнала е работата с професионален редактор, защото Валя е убедена, че само това дава нужното високо качество на всяка книга. Екипът ползва професионализма на Елена Павлова, с която се разбират отлично. Заедно тръпнат в очакване на резултата и Димова е сигурна, че това, по което работят в момента, ще бъде техният най-добър роман.

Ден по ден и година по година

дина „светлинките“ печелят над 150 призови места от конкурси. В последните две години, въпреки онлайн обучението, не се откъсват от заниманията и участват във всички възможни съревнования по творческо писане, рисуване на комикси и карикатури, поетични конкурси. Правят и двете премиери, в София и Казанлък, на романа в стихове „Хроники на глухарчетата“.

В колекцията на клуба е и наградата „Петя Дубарова“. Ежегодно децата на Валя се класират сред стипендиантите на Министерството на образованието и науката. Получават награди и от конкурсите на Националната гимназия по древни езици и култура в Со-

фия. Разбира се, наградите са крайният резултат от заниманията и труда в клуба, но те не са всичко, казва Димова, за която е много важно да продължи да се поддържа самата уникална атмосфера сред децата на „Светлини сред сенките“.

Започнала някога едва с десет деца в идея за Лятна академия с библиотека „Искра“ и новото тогава читалище „Въродена Искра“, тя не знае как е минало толкова много време, но е щастлива, че клубът оцелява. Обмисля и занимания в рамките на предстояща нова Лятна академия.

Децата определено днес са други, децата се променят, поколението сега е различно, по-нетърпеливо, но и по-креативно. Най-трудното е да ги мотивираш, не крие Димова. Тя, явно, го прави по свой неповторим начин, щом нейните „светлинки“ продължават да разпръскват мрака в душите, за да е жив духът вече близо 20 години.

КЪНЧО ШИПКОВ

Вълнуващата история на един розотърговец

Четири казанлъшки фамилии дават началото на удивителното шествие на българското розово масло по света – Папазови, Шипкови, Орозови, Христови. Първата розотърговска къща у нас е създадена през 1820 г. от Дончо Папазов, последван от Кънчо Шипков, основал розотърговската си къща през 1840 г., Христо Христов – през 1863 г. и Петко Орозов – 1864 г. Основани били и други розотърговски къщи в околностите на Казанлък.

Почти не е имало търговско изложение без участието на казанлъшки розотърговци, а цените на розовото масло винаги са се определяли в Казанлък. В периода 1873-1907 г. българското розово масло печели златни медали на световните изложения във Виена, Париж, Филаделфия, Амстердам, Гроз, Чикаго, Париж, Милано, Лондон. Впечатляващите постижения и на четиримата родоначалници на най-старата индустрия у нас предизвикват интерес и възхищение. Но най-вълнуваща е историята на Кънчо Шипков...

Кънчо Пеев. Това е рождено то му име. Роден е около 1817 г. в с. Шипка – място, където живеели бедни, но работливи и изобретателни хора, намиращи начини да оцелеят. Те се заселили тук, тъй като никой не искал да обитава тези земи. Когато Кънчо бил на 10 години, баща му Тодор Пеев и съпругата му починали. Останал кръгъл сирак, той бил принуден да се изхранва сам.

Намерил си работа в Казанлък като слуга в дюкяните на Япа пазар. Работел много, но бил слабичко момче и не можел да се мери с възрастните и с другите райаичета. Често преживявал и от просия, обикалял магазините за парче хляб. До 14-тата си година нямал покрив над главата си, спял където намерил. На 15, работейки в един платнарски дюкян, приел фамилията на родното си село и станал Кънчо Шипков. Потънал в немотия, не подозирал, че скоро съдбата му коренно ще се промени...

Пътят към Цариград. От разговор в дюкяна дочул, че в Цариград розовото масло струва много повече отколкото в Казанлък. И си наумил да отиде там и да започне търговия, въпреки че нямал представа как се прави това. Събрал от оскъдени си парици, взел заем и от чорбаджията си, който на няколко пъти изпитал честността му. Хвърлял по един алтын в прахоляка пред дюкяна, а на сутринта го получавал обратно. Кънчо, метейки вечерта, го намирал и му го връщал. Така спечелил доверието му, че ще върне заема. Младежът обиколил казанлъшките села и купил на много изгодна цена десетина мускала с висококачествено розово масло. И тръгнал с ценната стока към Цариград – пеша и бос, нямал обувки. Нямал пари и за хан, спял на открито. Но стигнал!

В Цариград. Там успял да продаде маслото на западните фирми „Каселман“ и „Имсен“ на шест пъти по-висока цена, отколкото го бил купил в Казанлъшко. Но като човек, свикнал на нямане, не пропил парите, а спестил всичко. На връщане преспивал по улиците и на дървени тарги /платформи за товари/, разчитал и на хорското милосърдие.

Четири години ходел Кънчо Шипков до Цариград – все пеш и бос, продавал първокачественото розово масло и всеки

път се връщал с още повече пари. Най-накрая си купил кундури /обувки/, пазел ги като очите си. Обувал ги само, когато преминавал през градовете. На четвъртото пътуване спестил и за кон. Опитът му в търговията нараствал, състоянието му – също.

Семейството. Придобил умения на истински търговец, забогатял, установил се трайно в Казанлък и се оженил. Със съпругата му Мария Шипкова се сдобили с двама синове и няколко дъщери. Кънчо продължил да търгува, захванал се и със земеделие. Синовете поотраснали. Първородният Петър останал да работи при баща си в Казанлък, а по-малкият – Тодор, заминал да учи в Робърт колеж в Цариград.

Тодор. Докато учел, младият Шипков се занимавал и с търговия на розово масло. В годините около Освобождението на България, 1878 г., фамилия Шипкови станала най-големият розотърговец, изпреварвайки дори Папазови.

Тодор завършил колежа през 1881 г., но по съвет на баща си, не бързал да се връща в Казанлък. Приел поканата на американските си учители, вече негови приятели, да стане преподавател в Робърт колеж. Запознал с с много английски и американски търговци, създавал полезни връзки с чуждестранни фирми. Посещавал не само фирмите, свързани с търговията на баща му, а и всички конкурентни търговски къщи. След три години Тодор Шипков, заедно с учителите от колежа, обиколил Швейцария, Франция и Англия и добил лична представа за нравите и размаха на търговската дейност на западните хора. През 1885 г. се прибрал в Казанлък. Прегледал всички книги на фирмата и проверил качеството на наличните количества розово масло. Два основни факта му станали ясни: че фалшифицирането на розовото масло е придобило големи размери и че на западните пазари могат да пробият само с масло с най-високо качество. Стратегията му била: качеството на маслото ще предопредели търсенето. Тодор убедил баща си и брат си да събират само най-висококачествено масло. Накарал ги и да преработят, почистват и подобряват качеството на наличните количества в склада им. Предстояли бурни и интересни години, през които, все повече

забогатявайки, някогашният бедняк Кънчо Шипков започнал да отделя и за благотворителност.

В Европа и Америка. Със-

19 вида масла от всички розопроизводителни околи. През 1893 г. в Чикаго фирмата показала вече 51 вида розови масла от България и отново получила златен медал. От изложението в Анверс през 1894 г. – също. Кънчо Шипков обаче не се главозамайвал – нито от успехите, нито от парите си. В завещанието си той отправил открито послание до синовете си: „Парите са мощна сила и могат да увълчат и най-благородната човешка душа. И, ако трябва да се спасиш от такава участ, има само един път – да спазваш законите и да изпълняваш повелите на Бога“.

Шипковата къща. Отличителен знак на видните казанлъшки розопроизводители били техните къщи, те имали различна съдба. Къщата на Шипкови, наподобяваща истински замък, от 1974 г. – паметник на културата, е сред архитектурните емблеми на Казанлък. През първата половина на 20 век тя била една от най-внушителните сгради на територията на България, посещавана била от знатни особи. През 1908 г. в

нея отседнал цар Фердинанд. Дълги години в къщата се е помещавала казанлъшката община. Цяло поколение казанлъчани са сключили граждански бракове в царската стая, използвана за ритуална зала. От

нея отседнал цар Фердинанд. Дълги години в къщата се е помещавала казанлъшката община. Цяло поколение казанлъчани са сключили граждански бракове в царската стая, използвана за ритуална зала. От

това време по-малкият син Тодор пътувал до Америка 37 пъти! Там той продал хиляди мускали с емблемата на фирмата. Докато през 1885 г. семейството продало 66 кг розово масло, през 1906 г. то вече изнасяло 1600 кг. Шипкови се превърнали в едни от първите и най-крупни български милионери. Канторите и представителствата им се намирали в Казанлък, София, Париж, Лондон, Ню Йорк, Брюксел, Филаделфия и др. В най-бурните години на миналия век българското розово масло се превърнало в символ за качество, а емблемата Шипкови станала известна в цял свят. На изложението в Париж през 1889 г. розотърговската къща „Шипков и С-ие“ спечелила златен медал – експонирали в обособена витрина

19 вида масла от всички розопроизводителни околи. През 1893 г. в Чикаго фирмата показала вече 51 вида розови масла от България и отново получила златен медал. От изложението в Анверс през 1894 г. – също. Кънчо Шипков обаче не се главозамайвал – нито от успехите, нито от парите си. В завещанието си той отправил открито послание до синовете си: „Парите са мощна сила и могат да увълчат и най-благородната човешка душа. И, ако трябва да се спасиш от такава участ, има само един път – да спазваш законите и да изпълняваш повелите на Бога“.

Шипковата къща. Отличителен знак на видните казанлъшки розопроизводители били техните къщи, те имали различна съдба. Къщата на Шипкови, наподобяваща истински замък, от 1974 г. – паметник на културата, е сред архитектурните емблеми на Казанлък. През първата половина на 20 век тя била една от най-внушителните сгради на територията на България, посещавана била от знатни особи. През 1908 г. в

нея отседнал цар Фердинанд. Дълги години в къщата се е помещавала казанлъшката община. Цяло поколение казанлъчани са сключили граждански бракове в царската стая, използвана за ритуална зала. От

Шипковата къща през 1948 г. е започнало да излъчва и първото казанлъшко радио. През 2015 г. тя е част от културно-историческия маршрут „Долината на розите и тракийските царе“, разработен от Министерството на туризма.

Шипковата къща, оградена от масивна желязна ограда, е построена в необароков стил през 1902 г. по проект на арх. Георги Фрингов. Дърводелските работи са изпълнени в казанлъшката работилница на братя Дамянови. Стъклата, тип белгийски, интериорните врати и входната врата – с витражи и гравирано стъкло, са доставени от Прага. От Австрия са донесени богато гравирани дръжки на вратите. Стъклописите са дело на проф. Иван Пенков. Мраморът за градежа е докаран от Бузлуджа, а гранитът – от с. Бегунци. Чешмата с двата чучура и парапета на кръглия фонтан са направени от италианския каменолодец, заселил се в Казанлък, Лукурго Адриани. Камините дошли от Санкт Петербург. Видни бояджи-декоратори пристигнали от Виена, за да оформят къщата. Мебелите в приземния етаж, включващ 7 дневни и гостни помещения, били доставени от Лондон, а спалните на горния етаж били обезвредени по парижки образец. В едната част на къщата имало хранилище за розово масло, а в подземната част се намирала кантората на фирмата за контакти и продажби.

Всичко зависи от корена. Такава е вълнуващата история на казанлъшкия розотърговец Кънчо Шипков и неговите синове, разказана от Петър К. Стоянов в „Червеният капитализъм“, както и от д-р Т. Близнаков в сборника „Казанлък в миналото и днес“ и от други автори, между които д-р М. Маринов, Ст. Пращак, Д. Добрева, П. Иванов. А Музеят на розата в Казанлък, освен ценни документи, пази и уникален експонат – кункума, принадлежала на Шипкови. Тя е с вместимост 200 литра, изработена е през 1903 г. За последно е използвана през 1947 г., но от нея все още се усеща аромат на розово масло.

Дочкал годините на своя триумф, някогашният слуга дядо Кънчо Шипков седял в цариградската си броеница пред просторната си къща в центъра на града и повтарял житейската си мъдрост: „И клоните може да са големи, и плодът може да е сладък, но всичко зависи от корена на този съдат“.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев. **Редколегия:** Юлия Младенова - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Мария Пискова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал": e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: diana_gamnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00